

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS IŽDO ĮSTATYMO NR. I-712
10¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS
ĮMONĖS IGNALINOS ATOMINĖS ELEKTRINĖS EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMO
FONDO ĮSTATYMO NR. IX-466 PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO
PROJEKTŲ IR SU JAIS SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ

1. Teisės aktų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimą ir Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimą paskatinusios priežastys

Šiuo metu Lietuvos Respublikos teritorijoje esančios radioaktyviosios atliekos yra saugomos VI Ignalinos atominės elektrinės (toliau – VI IAE, įmonė) radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiuose ir Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugykloje. Įgyvendinant Europos Sąjungos finansuojamą projektą iki 2023 metų planuojama iš Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos išimti radioaktyvias atliekas, perkelti ir toliau saugoti VI IAE radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiuose. Ignalinos atominės elektrinės (toliau – IAE) eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių radioaktyviųjų atliekų tinkamam apdorojimui ir saugojimui užtikrinti įmonė vykdo IAE eksploatavimo nutraukimo projektus, nurodytus Galutiniam Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo plane¹ ir finansuojamus Europos Sąjungos paramos, Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo (toliau – Fondas), valstybės biudžeto ir VI IAE lėšomis. Įvykdžius šiuos projektus, sukurta radioaktyviųjų atliekų tvarkymo infrastruktūra naudojama ir kitoms Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioms radioaktyviosioms atliekoms tinkamai apdoroti ir laikinai saugoti. Artimiausiu metu VI IAE teritorijoje bus pastatyti atliekynai, skirti trumpaamžėms radioaktyviosioms atliekoms galutinai sudėti, o ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų saugyklos yra laikinos, sprendimai dėl galutinio tokių atliekų sutvarkymo kol kas neįgyvendinti.

Pagal Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos² (toliau – RAT programa) 20.3 papunktį baigiantis ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų saugojimo laikui (iki 2066 metų), **ilgaamžės radioaktyviosios atliekos, kurios išliks pavojingos aplinkai tūkstančius metų, turi būti dedamos į giluminį atliekyną**, kadangi šiuo metu tai yra vienintelis saugus ir tvarus ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų sutvarkymo būdas. Kitų pasaulyje pripažintų ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų sutvarkymo būdų nėra.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 3 straipsnio 7 punktu, Lietuvos Respublikoje susidariusios radioaktyviosios atliekos turi būti dedamos į atliekyną Lietuvos Respublikos teritorijoje arba išvežamos į užsienio valstybėje esantį atliekyną. Atsižvelgiant į tai, kad užsienio valstybės, kaip ir Lietuva, draudžia įvežti į savo teritoriją radioaktyvias atliekas, Lietuvos Respublikos teritorijoje esančios ir susidarysiančios ilgaamžės radioaktyviosios atliekos turi būti dedamos į Lietuvos Respublikos teritorijoje įrengtą giluminį atliekyną.

2004 metais pagal Švedijoje parengtą giluminio atliekyno koncepciją, bendradarbiaujant Lietuvos ir Švedijos ekspertams, buvo nustatyta giluminio atliekyno įrengimo projekto kaina – 1 984 mln. eurų. 2016 metais Lietuvos energetikos institutas pateikė giluminio atliekyno plėtros plano parengimo ataskaitą. Vadovaujantis šiais dokumentais, 2017 metais buvo atliktas giluminio atliekyno įrengimo projekto kainos perskaičiavimas ir nustatyta, kad giluminio atliekyno įrengimo kaina 2016 metais (įvertinant išlaidas tikimybinio (statistinio) būdu ir esant 50 proc. pasikliovimo lygmeniui) būtų **2 520 mln. eurų**. Tiksliau giluminio atliekyno įrengimo projekto kainą bus galima nustatyti turint atliekynui įrengti pasirinktos vietovės geologinių tyrimų rezultatus ir pagal juos patikslinus giluminio atliekyno koncepciją.

¹ Galutinis Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. rugpjūčio 25 d. įsakymu Nr. 1-230.

² Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1427.

Atsižvelgiant į tai, kad ilgaamžėms radioaktyviosioms atliekoms galutinai sutvarkyti skirta giluminio atliekyno įrengimas yra išskirtinai ilgai truksiantis ir brangiai kainuosiantis projektas, jo įgyvendinimas yra suskirstytas į etapus ir numatytas lėšų poreikis kiekvienam etapui:

Etapo Nr.	Etapo tikslas	Laikotarpis	Lėšų poreikis (mln. eurų)
1 etapas	Žvalgybinio gręžinio vietos parinkimas	2017–2021 m.	1 034
2 etapas	Papildomų gręžinių vietos parinkimas	2022–2030 m.	10
3 etapas	Požeminės tyrimų laboratorijos vietos parinkimas	2031–2035 m.	10
4 etapas	Atliekyno vietos patvirtinimas	2036–2045 m.	300
5 etapas	Atliekyno projektavimas	2046–2055 m.	177
6 etapas	Atliekyno statyba	2056–2065 m.	1 000
7 etapas	Atliekyno eksploatavimas	2066–2072 m.	900
8 etapas	Atliekyno uždarymas	2072–2077 m.	122
	Iš viso:		2 520 034

Giluminio atliekyno įrengimo, ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų padėjimo į jį, atliekyno uždarymo ir uždaryto atliekyno priežiūros finansavimas šiuo metu neužtikrintas, tai yra lėšos šiam tikslui nekaupiamos. Teikiamais Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo ir Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo projektais siekiama pradėti kaupti lėšas giluminiam atliekynui įrengti ir ilgaamžėms radioaktyviosioms atliekoms sutvarkyti.

2018 metais buvo atliktas radioaktyviųjų atliekų giluminio atliekyno įrengimo projekto įgyvendinimo finansavimo galimybių įvertinimas (toliau – Finansavimo studija), kurio metu buvo išanalizuota kitų šalių patirtis finansuojant ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, identifikuoti galimi šių atliekų tvarkymo finansavimo šaltiniai Lietuvoje, pasiūlyti prioritetingi šią atliekų tvarkymo finansavimo modeliai, lėšų kaupimo mechanizmas.

Apibendrinant finansavimo studijoje analizuotų užsienio šalių (Airijos, Austrijos, Belgijos, Bulgarijos, Čekijos, Estijos, Ispanijos, Kroatijos, Nyderlandų, Švedijos) patirtį, galima teigti, kad tose šalyse taikomi giluminio atliekyno įrengimo projekto finansavimo mechanizmai nėra tinkami Lietuvai. Visos nagrinėtos atomines elektrines eksploatuojančios šalys ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo išlaidas dengia atomines elektrines eksploatuojančių organizacijų lėšomis, kurios renkamos į specialius fondus ar kaupiamos radioaktyviųjų atliekų tvarkytojų sąskaitose. Skirtingai nei Lietuvoje, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo finansavimas šiose valstybėse buvo planuojamas nuo pat atominių elektrinių veiklos pradžios. Atominių elektrinių neeksploatuojančios valstybės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo finansavimą užtikrina valstybės biudžeto arba organizacijų, kurių veikloje susidaro radioaktyviosios atliekos (tai yra smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų), lėšomis.

Lietuvoje iki atkuriant nepriklausomybę lėšos IAE eksploatavimo nutraukimui ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymui finansuoti kaupiamos nebuvo. Tam skirtas fondas įsteigtas tik 1992 metais, tačiau dėl pokyčių šalies ekonomikoje sumažėjus elektros energijos gamybai, o vėliau priėmus įsipareigojimą dėl pirmalaikio IAE sustabdymo pakankamos sumos sukaupti nepavyko.

Didžioji dalis Lietuvoje esančių radioaktyviųjų atliekų susidarė IAE. Nedaug radioaktyviųjų atliekų (pastarojo dešimtmečio duomenimis, mažiau negu 1 procentas viso kiekio) susidaro pramonės įmonėse, sveikatos priežiūros, mokslo ir mokymo įstaigose (tai yra pas smulkiuosius radioaktyviųjų atliekų darytojus). Šiuo metu VI IAE sukauptos smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų lėšos radioaktyviosioms atliekoms galutinai apdoroti, padėti į atliekyną, atliekynui uždaryti ir jo priežiūrai atlikti yra 61,3 tūkst. eurų. Ši suma yra nereikšminga, palyginti su radioaktyviųjų atliekų atliekynų įrengimo kainomis.

Atsižvelgiant į giluminio atliekyno įrengimo Lietuvoje finansavimo poreikį – 2 520 mln. eurų – ir į galimas lėšų kaupimo alternatyvas, Finansavimo studijoje nustatytas vidutinis metinis finansavimo poreikis iki 2078 m. – 42,73 mln. eurų. Kaupiant nurodytas lėšas būtų užtikrintas RAT programoje nustatytam tikslui – sutvarkyti visas Lietuvoje esančias ir susidarysiančias

radioaktyviąsias atliekas, siekiant apsaugoti žmones ir aplinką nuo žalingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio ir nepalikti nepelnytų naštų ateities kartoms – pasiekti reikalingas finansavimas.

Vertinant galimybes finansuoti projektą numatyta apimtimi, buvo išnagrinėti 5 finansavimo šaltiniai: viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje biudžetas (toliau – VIAP), Rezervinis (stabilizavimo) fondas (toliau – Rezervinis fondas), taršos mokėstis už sąvartyne šalinamas atliekas, pajamos iš radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklos ir valstybės biudžeto lėšos. Finansavimo studijoje nagrinėjant lėšų kaupimo būdus ilgaamžėms radioaktyviosioms atliekoms sutvarkyti ir galimus finansavimo šaltinius buvo laikomasi šių pagrindinių principų:

- pasiūlytas lėšų kaupimo būdas neturi sukurti perteklinės finansinės naštų ateities kartoms, tačiau turi užtikrinti, kad būtų sutvarkytos visos susidaranti ilgaamžės radioaktyviosios atliekos;
- pasiūlyti finansavimo šaltiniai turi daryti kuo mažesnę poveikį valdžios sektoriaus finansams ir visuomenei.

Atsižvelgiant į minėtus principus, radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti (atliekoms apdoroti, vežti, padėti į atliekyną, atliekynui uždaryti ir uždaryto atliekyno priežiūrai atlikti) finansavimo lėšas siūloma kaupti Rezerviniame fonde, kasmet pervedant šiam tikslui į atskirą Rezervinio fondo sąskaitą ne mažiau nei 25 proc. gautų į valstybės biudžetą valstybės valdomų įmonių dividendų (tai yra, ne mažiau nei 50 proc. nuo gautų į Rezervinį fondą valstybės valdomų įmonių dividendų). Vėliau, atsižvelgiant į faktinę sukauptą pinigų sumą radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti ir (ar) į patikslintą giluminio atliekyno įrengimo ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo finansavimo poreikį, būtų sprendžiama dėl nurodytų darbų finansavimo kitų šaltinių lėšomis.

Pastebėtina, kad toks pasiūlymas teikiamas išnagrinėjus keturias pagrindines lėšoms kaupti galimas priemones: Fondą, naujai steigiamą fondą, giluminio atliekyno įrengimą įgyvendinančios institucijos sąskaitą, Rezervinį fondą. Pažymėtina, kad lėšų kaupimas jau nuo 2001 metų įkurtame ir sėkmingai valdomame Rezerviniame fonde, palyginti su kitomis lėšų kaupimo priemonėmis:

1) esant poreikiui leistų panaudoti (grąžintinai) giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti sukauptas lėšas ar jų dalį valstybės biudžeto išlaidoms finansuoti;

2) nebūtų patiriamos papildomos administravimo išlaidos, susijusios su naujų fondų kūrimu ir valdymu;

3) nebūtų patiriamos papildomos administravimo išlaidos, susijusios su Fondo valdymu;

4) nebūtų patiriamos papildomos naujų fondų ar Fondo finansinių ataskaitų rengimo ir audito išlaidos;

5) būtų ribotos lėšų panaudojimo galimybės kitiems tikslams įgyvendinti.

Svarbu pažymėti, kad Europos Komisija pateikė oficialų pranešimą³, kuriame nurodyta, kad Lietuvos Respublika nesilaiko Direktyvos³ 9 straipsnio ir 12 straipsnio 1 dalies h ir i punktų nuostatų, kadangi Lietuvos Respublikos pateiktoje panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo nacionalinėje programoje trūksta su ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų finansavimo mechanizmais susijusių nuostatų.

Atidedant giluminio atliekyno įrengimo projektą, tai yra ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo darbų vykdymą ir jų finansavimo sprendimą, Direktyvos nuostatos dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo finansavimo nebus tinkamai įgyvendintos, todėl bus pradėta pažeidimo procedūra ir Lietuvai gali būti skirta bauda, kurios skyrimas neatleis valstybės nuo įsipareigojimo tinkamai įgyvendinti Direktyvą. Be to, šiuo metu ilgaamžės radioaktyviosios atliekos yra saugomos laikinose saugyklose, kurių eksploatavimo laikui pasibaigus ir nesant galimybės galutinai sudėti atliekas į giluminį atliekyną, reikės rasti kitus laikino saugojimo sprendimus, pvz., vėl sudėti į naujus laikino saugojimo kontenerius. Skaičiuojama, kad lėšų poreikis pakartotinai perkrauti radioaktyviąsias

³ Europos Komisijos 2018 m. gegužės 17 d. pranešimas dėl Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūros Nr. 2018/2016 dėl 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyvos 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema, netinkamo taikymo.

atliekas laikinam saugojimui mažiausiai kainuotų 1 100 mln. eurų, t. y. beveik pusę giluminio atliekyno kainos.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos teritorijoje esančioms radioaktyviosioms atliekoms ir radioaktyviosioms atliekoms, susidarysiančioms nutraukiant VĮ IAE valdomų branduolinių energetikos objektų eksploatavimą, sutvarkyti planuojama įrengti keturis atliekynus: trumpaamžės radioaktyviosioms atliekoms padėti – trumpaamžių labai mažo aktyvumo atliekų atliekyną (B19/2 projektas – „Landfill“ tipo atliekynas, kuriame atliekos bus saugomos apie 30 m.) ir du mažo ir vidutinio aktyvumo trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų atliekynus (B25/2 projektas – paviršinis atliekynas, B20 projektas – bitumuotų atliekų saugykla perdaryta į atliekyną, kuriuose atliekos bus saugomos apie 300 m.), ilgaamžės radioaktyviosioms atliekoms saugoti – giluminį atliekyną. Šiuo metu nurodyti atliekynai neįrengti.

Įrengus ir užpildžius radioaktyviųjų atliekų atliekynus, jie turi būti uždaromi ir atliekų saugojimo metu vykdoma jų aktyvioji (stebėsena, priėjimo ribojimas, tvarkymo darbai ir kt.), vėliau pasyvioji (ribojimai naudoti žemę ir kt.) priežiūra.

Šiuo metu planuojama pasinaudoti Europos Sąjungos paramos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimui nutraukti lėšomis trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų atliekynams įrengti ir užpildyti. Šių atliekynų uždarymo ir uždarytų atliekynų priežiūros išlaidos neįvertintos ir jų finansavimas neužtikrintas, tai yra trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo finansavimas iš dalies neužtikrintas. Giluminio atliekyno įrengimo, užpildymo, uždarymo, uždaryto atliekyno priežiūros ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų apdorojimo, vežimo, padėjimo į atliekyną finansavimas taip pat neužtikrintas. Todėl siūloma Rezerviniame fonde kaupti lėšas giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti.

Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios ir su juo susijusių teisės aktų pakeitimą paskatinusios priežastys:

- 1) pasibaigusios Fondo lėšos ir Fondo reikšmingo papildymo galimybių nebuvimas;
- 2) Fondo mažareikšmiškumas IAE eksploatavimo nutraukimo finansavimo mechanizme;
- 3) administracinė našta, neproporcinga atskiro Fondo egzistavimo naudai;
- 4) siekis efektyvinti nacionalinių lėšų IAE eksploatavimo nutraukimui panaudojimą;
- 5) kitų šaltinių panaudojimas Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatyme (toliau – Fondo įstatymas) nustatytiems tikslams pasiekti.

Įprasta pasaulinė atominių elektrinių eksploatavimo nutraukimo fondų kaupimo praktika vadovaujasi principu „teršėjas moka“ ir lėšos elektrinių eksploatavimo nutraukimui ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymui kaupiamos iš pačių atominių elektrinių gaunamų pajamų joms veikiant. Vadovaujantis šia praktika, Fondą buvo pradėta kaupti iš atskaitymų nuo VĮ IAE gautų pajamų už parduotą elektros energiją. Nuo 2010 m. sausio 1 d., t. y. VĮ IAE nustojus gaminti elektros energiją, Fondas papildomas tik pajamomis, gautomis už įmonės parduotą turtą, kurios pastaraisiais metais sudaro iki 2 mln. eurų per metus. Fondo 2019 metų sąmatoje numatoma, jog metų pabaigoje Fondo lėšos bus visiškai išnaudotos (likutis sudarys 0 eurų), o kitų šaltinių reikšmingai papildyti Fondą nėra.

Fondo lėšos 2015–2018 m. kasmet sudarė apie 3 proc. visų IAE eksploatavimo nutraukimo išlaidų arba apie 14 proc. Lietuvos nacionalinėmis lėšomis finansuojamų išlaidų, tad Fondo lėšos sudaro tik nedidelę IAE eksploatavimo nutraukimui finansuoti skiriamų lėšų dalį. Šiuo metu didžioji dalis Fondo lėšų naudojama einamosioms IAE išlaidoms padengti – prekėms ir bendrosioms paslaugoms įsigyti (remonto, objektų apsaugos, audito, draudimo, teisinės, finansinės ir konsultacinės, pašto, patalpų nuomos ir t. t.).

Šiuo metu VĮ IAE vykdoma ūkinė-komercinė veikla yra laikoma nereikšminga, didžiausios pajamos yra gaunamos parduodant nebereikalingą įmonės turtą. Vykdam šią veiklą yra patiriamos sąnaudos, tad visas gautas pajamas pervesdama į Fondą įmonė kasmet padidina savo nuostolį. Vadovaujantis Fondo įstatymo 5 straipsnio 3 dalies nuostatomis, vienintelis nuolatinis Fondo pajamų šaltinis – lėšos, gautos pardavus VĮ IAE turtą, – gali būti naudojamas tik įmonės veikloms finansuoti ir Fondo administravimo išlaidoms padengti, todėl tęsiant Fondo veiklą ir administruojant pačios įmonės uždirtas lėšas būtų neefektyviai naudojami nacionalinio finansavimo ištekliai.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė yra konstatavusi⁴, jog Fondas – tai tik nereikšmingas IAE eksploatavimo nutraukimo proceso finansavimo šaltinis, kurio lėšos senka, ir kad reikalavimas sudaryti atskirą Fondo metinių ataskaitų rinkinį yra perteklinis, ir pateikusi rekomendacijas dėl Fondo atskaitomybės supaprastinimo. Atsižvelgdama į tai, Lietuvos Respublikos finansų ministerija atliko Fondo reglamentavimo, susijusio su Fondo sandara, paskirtimi ir atskaitomybe, analizę ir konstatavo⁵, jog atskiro Fondo ataskaitų rinkinio rengimas nėra tikslingas ir siekiant mažesnės administracinės naštos galėtų būti supaprastintas.

Fondo įstatymo 8 straipsnyje numatyta, kad Fondas gali būti likviduojamas užbaigus IAE eksploatavimo nutraukimo darbus, į atliekynus sudėjus radioaktyvias atliekas ir užtikrinus uždarytų atliekynų institucinės priežiūros finansavimą. IAE eksploatavimo nutraukimas daugiausia (iki 86 proc.) finansuojamas iš Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų, vadovaujantis 4 protokolo prie Lietuvos stojimo į Europos Sąjungą akto nuostatomis. Lietuvos nacionalinis finansavimas skiriamas iš valstybės biudžeto lėšų, VĮ IAE nuosavų lėšų ir Fondo, kuris sudaro nedidelę nacionalinio finansavimo dalį. Trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų tvarkymas ir dėjimas į atliekynus, išskyrus trupaamžių radioaktyviųjų atliekų atliekynų uždarymą ir uždarytų atliekynų priežiūrą, laikomas IAE eksploatavimo nutraukimo dalimi ir finansuojamas iš tų pačių šaltinių. Ilgaamžiams radioaktyviosioms atliekoms, įskaitant panaudotą branduolinį kurą, tvarkyti ir dėti į atliekyną, trupaamžių ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų atliekynų uždarymui ir uždarytų atliekynų priežiūrai finansuoti Fondo lėšų nepakanka ir šie poreikiai bus finansuojami iš Rezervinio fondo lėšų, priėmus kartu teikiamus teisės aktų projektus. Dėl šių priežasčių laikytina, kad Fondo likvidavimo sąlygos iš esmės yra įvykdytos, Fondas yra praradęs savo aktualumą, todėl netikslinga tęsti šio Fondo veiklą.

Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas aplinkybes ir priežastis, Fondo likvidavimu siekiama šių tikslų:

- 1) supaprastinti ir optimizuoti IAE eksploatavimo nutraukimo finansavimo mechanizmą, siekiant efektyviau naudoti nacionalines lėšas;
- 2) sumažinti administracinę naštą Fondą valdančiais ir administruojančiais bei Fondo lėšų kaupimo, planavimo, investavimo, skyrimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės mechanizme dalyvaujančioms institucijoms.

Fondui praradus aktualumą ir jį likvidavus bus supaprastintas nacionalinio IAE eksploatavimo nutraukimo finansavimo mechanizmas ir efektyviau naudojamos IAE eksploatavimo nutraukimui finansuoti skirtos nacionalinės lėšos: išvengta IAE uždirbtų lėšų apsunkinto administravimo, išlaidų Fondui administruoti bei neigiamų palūkanų mokėjimo už lėšų laikymą atskiroje Lietuvos Respublikos valstybės izdo sąskaitoje. Likvidavus Fondą, administracinė našta būtų reikšmingai sumažinta ne tik pirmiau minėtos Fondo atskaitomybės, bet ir visos Fondo veiklos organizavimo, detalizuoto Fondo įstatyme, aspektu.

Vadovaujantis Indėlininkų sąskaitų Lietuvos banke tvarkymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos banko valdybos 1998 m. gruodžio 31 d. nutarimu Nr. 238, už likutį banko sąskaitose eurai mokama Europos centrinio banko nustatyta indėlių galimybės palūkanų norma. Nuo 2014 m. birželio 11 d. Europos centriniui bankui sumažinus palūkanų normą už naudojamą indėlių galimybę nuo 0,01 proc. iki (– 0,1) proc., Lietuvos bankas taiko neigiamą palūkanų normą už valstybės išteklų fondų lėšų likučius, laikomus banko sąskaitose. 2019 metų gruodžio mėnesį priskaičiuotas ir sukauptas neigiamas palūkanas Lietuvos bankas nurašys 2020 m. sausio mėn. iš Fondo sąskaitos, todėl Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekte numatoma, kad Fondo

⁴ 2017 m. rugsėjo 29 d. valstybinio audito ataskaita „Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo 2016 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimas“ Nr. FA-2017-P-20-3-6-1; 2018 m. spalio 1 d. valstybinio audito ataskaita „Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo 2017 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimas“ Nr. FA-2018-P-6-2-6-1.

⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2017 m. rugsėjo 21 d. raštas Nr. (6.3-01)-6K-1705760 „Dėl Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo atskaitomybės“.

lėšų likutis, likęs padengus šio įstatymo projekto įsigaliojimo dieną esančius Fondo įsipareigojimus, pervedamas į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą.

Fondas neturi juridinio asmens statuso, tačiau pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą apskaitos tikslais yra atskiras viešojo sektoriaus subjektas, todėl yra rengiamos atskiros Fondo biudžeto vykdymo ir finansinės ataskaitos, tai yra Fondas turi turto, įsipareigojimų. Atsižvelgiant į tai, panaikinus Fondą, jo buhalterinėje apskaitoje užregistruotą turtą ir įsipareigojimus turi perimti kitas viešojo sektoriaus subjektas. Kadangi Fondo valdytoja yra Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, todėl įstatyme numatoma, kad buhalterinių sąskaitų likučiai (pavyzdžiui turtas, įsipareigojimai, gautinos, mokėtinos sumos ir pan.) perduodami Energetikos ministerijai, tai yra sąskaitų likučiai nurodomi Energetikos ministerijos finansinėse ataskaitose.

Kartu su Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektu parengti šie lydimieji įstatymų projektai:

- 1) Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 13^l straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
- 2) Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų papildomų užimtumo ir socialinių garantijų įstatymo Nr. IX-1541 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
- 3) Lietuvos Respublikos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo įstatymo Nr. VIII-1661 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
- 4) Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo Nr. X-1212 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
- 5) Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;
- 6) Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo Nr. I-1613 32 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Energetikos ministerijos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo skyrius (vedėja Asta Žalnieriūtė, tel. (8 5) 203 4684, papild 1, el. p. asta.zalnieriute@enmin.lt, tiesioginė rengėja – patarėja Patricija Ceiko, tel. (8 5) 203 4684, papild. 2, el. p. patricija.ceiko@enmin.lt).

3. Šiuo metu galiojantis Įstatymo projekte aptartų teisinių santykių reglamentavimas

Šiuo metu Rezervinio fondo lėšos negali būti kaupiamos ir naudojamos radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti. Jos gali būti kaupiamos ir naudojamos:

- 1) valstybės biudžeto išlaidoms finansuoti Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo nustatyta tvarka nustačius išskirtines aplinkybes ir jas paskelbus įstatymų nustatyta tvarka;
- 2) valstybės turtiniams įsipareigojimams, susijusiems su valstybės skola, vykdyti (grąžintinai);
- 3) valstybės turtiniams įsipareigojimams, susijusiems su Europos Sąjungos politikos įgyvendinimu ir (arba) su tuo susijusiomis sutartimis ar susitarimais, vykdyti (grąžintinai);
- 4) Fondo valdymo išlaidoms.

Fondas yra valstybės išteklių fondas, įsteigtas Fondo įstatymu. Fondo steigėja yra Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Fondo valdytoja – Energetikos ministerija, Fondo administratorė – viešoji įstaiga Lietuvos energetikos agentūra.

Kaip numatyta Fondo įstatyme, Fondo lėšas gali sudaryti:

- 1) užsienio šalių, tarptautinių organizacijų bei finansų institucijų ir Lietuvos Respublikos juridinių bei fizinių asmenų savanoriški tiksliniai įnašai;
- 2) lėšos, gautos už IAE parduotą turtą;
- 3) lėšos, gautos už laikinai investuotas Fondo lėšas;
- 4) kitos teisėtai įgytos lėšos.

Fondo įstatyme apibrėžtas Fondo tikslas – kaupti ir naudoti lėšas šiems poreikiams finansuoti:

- 1) IAE eksploatavimo nutraukimo techniniams projektams;
- 2) IAE sustabdytų blokų priežiūrai ir fizinei saugai užtikrinti;
- 3) neigiamiems socialiniams ir ekonominiams IAE eksploatavimo nutraukimo padariniams Lietuvos Respublikos IAE regione sušvelninti – Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų papildomų užimtumo ir socialinių garantijų įstatymo nuostatomis įgyvendinti, teisės aktų nustatyta tvarka IAE regiono gyventojams daliai elektros energijos kainos kompensuoti ir kitoms Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintoms priemonėms;
- 4) IAE radioaktyviosioms atliekoms, įskaitant panaudotą branduolinį kurą, tvarkyti, saugoti, laidoti ir jų kapinynų institucinei priežiūrai vykdyti;
- 5) branduolinei žalai atlyginti;
- 6) Fondo administravimo išlaidoms padengti.

Fondo lėšos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstituciniame veiklos plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 9 d. nutarimu Nr. 137 „Dėl Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“ (toliau – Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstitucinis veiklos planas), nustatytoms priemonėms finansuoti skiriamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo patvirtinta atitinkamų metų Fondo lėšų sąmata. Lėšos, gautos pardavus VĮ IAE turtą, gali būti naudojamas išimtinai tik VĮ IAE vykdomoms priemonėms finansuoti ir Fondo administravimo išlaidoms padengti.

Fondo lėšų sąmatos projektą kasmet rengia Energetikos ministerija ir teikia jį Lietuvos Respublikos Vyriausybei, kuri šį projektą teikia tvirtinti Lietuvos Respublikos Seimui. Sprendimą dėl Fondo lėšų skyrimo Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstitucinio veiklos plano priemonėms finansuoti priima Fondo valdytojas, atsižvelgdamas į Fondo tarybos rekomendacijas. Fondo taryba yra kolegialus Fondo valdytojo patariamasis organas, kurį sudaro 7 nariai – po vieną iš Energetikos ministerijos, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, Lietuvos Respublikos Ignalinos atominės elektrinės regiono plėtros tarybos, Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos ir IAE. Fondo tarybos asmeninę sudėtį tvirtina Fondo valdytojas, jos pirmininkas yra Energetikos ministerijos atstovas.

Fondo įstatyme numatyta, jog Lietuvos Respublikos finansų ministerija tvarko Fondo lėšų įplaukų ir išmokų apskaitą Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nustatyta tvarka. Energetikos ministerija Fondo lėšų apskaitą tvarko vadovaudamasi apskaitą ir atskaitomybę reglamentuojančiais teisės aktais. Lietuvos Respublikos finansų ministerija ir Fondo administratorius Energetikos ministerijai teikia informaciją, kurios reikia Fondo ataskaitų rinkiniams, nustatytiems Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme ir kituose teisės aktuose, rengti.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 488 „Dėl Centralizuoto viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir 2018 m. birželio 25 d. Energetikos ministerijos ir Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro (toliau – NBFC) pasirašyta buhalterinės apskaitos organizavimo sutartimi Nr. CFAS-62/8-55, nuo 2018 m. liepos 3 d. Fondo buhalterinės apskaitos tvarkymo funkcijas centralizuotai atlieka šiam tikslui įsteigtas NBFC. NBFC Fondo lėšų apskaitą tvarko vadovaudamasis apskaitą ir atskaitomybę reglamentuojančiais teisės aktais.

Energetikos ministerija rengia Fondo lėšų sąmatos vykdymo ataskaitą, aiškinamąjį raštą ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme nustatytą finansinių ataskaitų rinkinį (toliau – Fondo metinių ataskaitų rinkinys). Fondo finansinių ataskaitų rinkinys yra teikiamas Lietuvos Respublikos finansų ministerijai Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nustatyta tvarka. Lietuvos

Respublikos valstybės kontrolė teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais kiekvienais metais atlieka Fondo metinių ataskaitų rinkinio auditą ir parengia audito išvadą.

Fondo lėšos kaupiamos atskiroje Lietuvos Respublikos valstybės išdo sąskaitoje, atidarytoje Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Lietuvos banke.

Fondo įstatyme numatyta, jog Fondas likviduojamas Fondo steigėjo sprendimu užbaigus IAE eksploatavimo nutraukimo darbus, padėjus radioaktyviasias atliekas į atliekynus ir užtikrinus uždarytų atliekynų institucinės priežiūros finansavimą.

4. Siūlomos naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir laukiami teigiami rezultatai

Siekiant užtikrinti ilgalaikę apsaugą nuo radionuklidų sklaidos aplinkoje, nepalikti ateities kartoms nepelnytos ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo naštos, tai yra laiku užtikrinti giluminio atliekyno įrengimo projekto ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo finansavimą, Direktyvos nuostatų įgyvendinimą, išvengti ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sąnaudų didėjimo (mažiausiai 1 107,5 mln. eurų), siūloma leisti Rezervinio fondo lėšas kaupti ir naudoti radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti šiomis sąlygomis:

1) nurodytam tikslui atskiroje sąskaitoje būtų kaupiama 25 proc. nuo į valstybės biudžetą pervestų dividendų;

2) jei Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo nustatyta tvarka būtų nustatytos išskirtinės aplinkybės, Rezervinio fondo lėšos radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti ar jų dalis galės būti panaudota (grąžintinai) valstybės biudžeto išlaidoms finansuoti (Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo nustatyta tvarka atšaukus išskirtines aplinkybes, radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti kaupiamos visos Rezervinio fondo nuostatų 5 punkte nurodytos lėšos iki išskirtinių aplinkybių nustatymo radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti sukaupiai Rezervinio fondo lėšų sumai atkurti);

3) jei paskutinių praėjusių metų faktinis valdžios sektoriaus skolos lygis viršys 45 proc. bendrojo vidaus produkto ir (arba) paskutinių praėjusių metų Lietuvos Respublikos Vyriausybės skolinimosi valstybės vardu vidutinė svertinė palūkanų norma (skaičiuojama pagal nominaliąją visų ilgesnės negu vieno metų trukmės skolinimosi priemonių trukmę) viršys nominalų 6 proc. lygį, Rezervinio fondo lėšos radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti būtų toliau kaupiamos Fonde, kai Rezervinio fondo lėšos, skirtos kitiems naudojimo tikslams, būtų nekaupiamos ir paliekamos valstybės biudžete;

4) Rezervinio fondo lėšos radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti nebūtų naudojamos valstybės turtiniams išpareigojimams, susijusiems su valstybės skola ir su Europos Sąjungos politikos įgyvendinimu ir (arba) su tuo susijusiomis sutartimis ar susitarimais, vykdyti, nes turi būti užtikrintas radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti kaupiamų lėšų atitinkamų metų sąmatos vykdymas (kaupimas ir galimas naudojimas) ir turi būti užtikrinta šių lėšų audito seka;

5) Rezervinio fondo lėšos radioaktyviųjų atliekų giluminiam atliekynui įrengti ir radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti būtų valdomos, apskaitomos ir kontroliuojamos kaip ir kitos Rezervinio fondo lėšos, naudojamos kitiems tikslams pasiekti.

Siūloma likviduoti aktualumą praradusį Fondą ir pripažinti netekusiu galios Fondo įstatymą, o vienintelį Fondo pajamų šaltinį – lėšas, gautas už VI IAE parduotą turtą, – kaupti VI IAE sąskaitoje ir naudoti IAE eksploatavimo nutraukimo poreikiams pagal įmonės išlaidų sąmatą, kurią kasmet su įmonės valdybos pritarimu tvirtina energetikos ministras ir kurios vykdymą prižiūri valdyba ir Energetikos ministerija. Tokiu būdu, priėmus Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą, bus supaprastintas ir optimizuotas IAE eksploatavimo nutraukimo finansavimo mechanizmas, leidžiantis efektyviau ir tikslingiau naudoti nacionalines lėšas, ir sumažinta administracinė našta Fondą valdančiais ir administruojančiais bei Fondo lėšų kaupimo, planavimo, investavimo, skyrimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės mechanizme dalyvaujančioms institucijoms.

Siūloma sureguliuoti Fondo veiklos užbaigimą numatant, jog Fondo lėšų likutis, likęs padengus šio įstatymo projekto įsigaliojimo dieną esančius Fondo įsipareigojimus, pervedamas į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą. Fondo buhalterinių sąskaitų likučiai (pavyzdžiui, turtas, įsipareigojimai, gautinos, mokėtinos sumos ir pan.) pagal lėšų pervedimo į valstybės biudžetą dienos būklę būtų perduodami Energetikos ministerijai, kad ji galėtų apskaityti juos savo finansinėse ataskaitose. Siūloma Lietuvos Respublikos 2020 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme numatyti, jog Energetikos ministerijai, suderinus su Finansų ministerija, suteikiama teisė Fondo lėšų likučio viršplanines įmokas į valstybės biudžetą naudoti viršijant Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintas bendras asignavimų sumas. Fondo viršplaninės įmokos būtų apskaitomos Ignalinos programos administravimo Lietuvoje programoje ir galėtų būti naudojamos IAE eksploataavimo nutraukimo veikloms finansuoti ir 2019 metų Fondo administravimo darbams užbaigti. Taip pat siūloma numatyti, jog Fondo lėšų likutis negali būti naudojamas kitoms valstybės reikmėms finansuoti. Viešojo įstaiga Lietuvos energetikos agentūra atliktų Fondo administravimo funkciją iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusių teisės aktų nustatyta tvarka, kol bus užbaigti 2019 metų Fondo administravimo darbai. Fondo 2019 m. ataskaitų rinkinys būtų rengiamas, tvirtinamas ir jo auditas atliekamas iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusių teisės aktų nustatyta tvarka, o 2020 m. ataskaitų rinkinys nebebūtų rengiamas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo įstatymą, Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymą ir su jais susijusius teisės aktus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo įstatymas, Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymas ir su jais susiję teisės aktai kriminogeninei situacijai ir korupcijai neigiamos įtakos neturės.

7. Įstatymo įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo ir su jais susijusių teisės aktų projektai nėra susiję su verslo sąlygomis ir jo plėtra.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo inkorporavimui į teisinę sistemą reikalingi įstatymai ir Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas teikiami kartu.

Priėmus Lietuvos Respublikos Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploataavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymą, Lietuvos Respublikos 2020 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme turės būti numatyta, jog Energetikos ministerijai, suderinus su Finansų ministerija, suteikiama teisė Fondo lėšų likučio viršplanines įmokas į valstybės biudžetą naudoti viršijant Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintas bendras asignavimų sumas.

9. Įstatymo projekto rengimas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, įstatymo projekto sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo ir su jais susijusių teisės aktų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo ir kitų teisės norminių aktų reikalavimų.

10. Įstatymo projekto atitiktis Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo ir su jais susijusių teisės aktų projektai neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos nuostatomis bei Europos Sąjungos teisei.

11. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai – kas ir kada juos turėtų priimti

Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2019 m. gruodžio 31 d. turi pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 23 d. nutarimą Nr. 1427 „Dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programos patvirtinimo“ ir pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 17 d. nutarimą Nr. 536 „Dėl Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo nuostatų patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos finansų ministras iki 2019 m. gruodžio 31 d. turi pakeisti:

1) Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 m. gruodžio 7 d. įsakymą Nr. 1K-417 „Dėl su Lietuvos Respublikos Vyriausybės skolinimosi valstybės vardu ir skolinantis prisiimtų įsipareigojimų bei valstybės piniginių išteklių valdymu susijusių teisės aktų patvirtinimo ir komisijų sudarymo“;

2) Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. gruodžio 16 d. įsakymą Nr. 1K-461 „Dėl Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių patvirtinimo“;

3) Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. lapkričio 13 d. įsakymą Nr. 1K-273 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo valdymo“.

Lietuvos Respublikos energetikos ministras iki 2019 m. gruodžio 31 d. turi pripažinti netekusiais galios:

1) Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011 m. rugpjūčio 18 d. įsakymą Nr. 1-207 „Dėl Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo nuostatų įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“;

2) Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011 m. vasario 10 d. įsakymą Nr. 1-30 „Dėl Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų finansų kontrolės taisyklių patvirtinimo“;

3) Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. spalio 29 d. įsakymą Nr. 1-210 „Dėl Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų pavedimui vykdyti administravimo taisyklių patvirtinimo“;

4) Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013 m. gegužės 27 d. įsakymą Nr. 1-111 „Dėl Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo tarybos asmeninės sudėties patvirtinimo“;

5) Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. sausio 30 d. įsakymą Nr. 1-14 „Dėl lėšų, gautų už valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės parduotą turtą, pervedimo“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo įstatymo,

Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo ir su jais susijusių teisės aktų projektų nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ar fondų lėšų nereikės.

Priėmus Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymą, bus sutaupyta Fondui administruoti išleidžiamos lėšos (per pastaruosius trejus metus vidutiniškai sudarė 68,6 tūkst. eurų / metus) bei neigiamų palūkanų išlaidos (per pastaruosius trejus metus vidutiniškai sudarė 6,3 tūkst. eurų / metus).

Priėmus Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos Seimo nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“, bus sudaryta galimybė išvengti ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų perkrovimo, tai leis sutaupyti mažiausiai 1 107,5 mln. eurų.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo Nr. I-712 10¹ straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo įstatymo Nr. IX-466 pripažinimo netekusiu galios įstatymo ir su jais susijusių teisės aktų projektus specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Radioaktyviosios atliekos, giluminis atliekynas.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Energetikos ministerijos
kalbos redaktorė

Aušra Siniuvienė

2019-10-15

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

2019-10-17

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Ramunė Mikalauskienė

2019-10-16